

Izhaja vsako sredo
in petek zjutraj.

Stane za celo leto 15 L

» » pol leta 8 »

» » četrt leta 4 »

Za inozemstvo
celo leto lir 40.

Na naročila brez do
poslane naročnine se
ne moremo ozirati.

Odgovorni urednik:
Polde Kemperle.

GORJANA STRAŽA

Št. 64

V Gorici, v petek 24. avgusta 1928

Leto XI.

Nefrankirana pisma so
ne sprejemajo. Oglasi
se računajo po dogo-
voru in se plačajo v
naprej. — List izdaja
konsorcij »Gor. Stra-
že«. — Tisk Katališke
tiskarna v Gorici. Ri-
va Piazzetta št. 12.

Uprava in uredništvo:
ulica Mameli številka 5
St. poš. tek. rač. 11/1147.
Telef. int. številka 366

Pomoč je nujna.

Žalostne in porazne vesti nam prihajajo z dežele: tekom meseca septembra se hoče okrog 6000 mladih, delovnih moči izseliti v Ameriko. Človeka pretrese v resnici mraz, ko to sliši.

6000 najkrepkejših, najzdravejših ljudi zapusti našo majhno deželico in gre v mrzlo tujino za bridkim kruhom. Kaj pomeni to? To pomeni, da je naše gospodarstvo ob robu prepada. Gospodarski položaj naše dežele mora biti obupen, ako ne more preživiti tako velikega števila svojih najboljših delavcev. Vemo, da se mnogi k izselitvi dajo z vabiti po prijateljih in sorodnikih. Znano nam je, da posluje po deželi cela vrsta plačanih agentov, ki mamijo ljudi in jim slikajo nebesa, ki jih čakajo v obljubljeni deželi — Argentini. Poznamo tudi mnoge, ki jemljejo v roko pofo palico iz notranjega nezadovoljstva; ofresti se hočejo težkih skrbi, v katerih žive, zato gre njihov korak v daljni svet. Ravnotako nam ni prikrito, da miče tujina mnoge, ki zdajo zlate gradove v oblake in hrepene po lenobnem udobju. Vse to nam je znano, vse to vemo, toda vemo pa tudi, da je med temi tisočci, ki se pripravljajo na beg z doma, večina resnih in treznih ljudi, ki so se s krvavečim srcem odločili za usodni korak. Narastek izseljencev je prevelik, pregrozen, da bi ga mogli pripisati hipnemu razpoloženju, lahkomiselnosti ali pa sladkim besedam enega ali drugega agenta. Ne, ne! Večina naših ljudi je prisiljena: beda in lakota, ki stegujeta po njih svoje grozeče kočene roke, jih podita iz domačije, strah pred bobnom jim poje trpko poslovilno pesem.

Kakšne bodo pa posledice? Gospodarski polom, ki bi se sedaj močje še dal zavreti, bo postal vedno usodepolnejši. Dežela brez delovnih moči ne bo obdelana in bo popolnoma ubojožala. Reveži bodo njeni prebivalci, trpela bo pa tudi država, kateri ne bo dajala nikakih dohodkov in ji bo samo v mučno breme. Nujno potrebno je zato, da se našemu profitzseljeniškemu gibanju pridružijo tudi merodajni oblastveni krogi.

Obračamo se zato na g. prefekta, ki bo v kratkem v Rimu poročal načelniku vlade o položaju v naši pokrajini, da obrne njegovo pozornost na težko gospodarsko stanje, ki nas pretresa. Uverjeni smo, da bodo merodajna mesta, ki se dobro zavedajo važnosti naših dežel, podvzela vse korake, da se našemu preizkušenemu in po suhi tepenemu ljudstvu pomaga. Saj gotovo ni v interesu vlade, da bi bili njeni državljani zadolženi berači, kajti z beraštvom gine ljubezen do zemlje, do vsega, kar mora biti človeku svetega. Še manj pa odgovarja naznamom vlade, da bi pustila propasti svojo obmejno pokrajino. Imeti ob meji zanemarjena kmečka gospodarstva in razrvano pridobitveno življenje, ki je obsojeno k smrti, ni v skladu ne s političnimi in ne z ekonomskimi težnjami sedanje vlade.

Kako pa zaježiti val izseljenštva, ki grozi vpropasti našo deželo? Naj navedemo samo dva ukrepa, ki bi bila nujna:

1. Vlada naj poskrbi, da se odpro v naših krajih javna dela v čim večjem številu. Pri teh delih, ki so deloma že v teku, deloma bi se na novo začela, morajo biti zaposleni v prvi vrsti tukajšnji domačini. Poklicani krogi bi tudi morali skrbeti, da dobi delavstvo primerno mezdo, ki mora biti redno izplačana. Vsako izkoriščanje delavcev s trpinov mora biti najstrožje zabranjeno.

2. Vlada naj priskoči na pomoč našim poljedelcem, katere je

strašna suša deloma naravnost pokončala. Pri davkih in pri raznih drugih dajatvah mora vlada velikodušno poskrbeti, da ubogo ljudstvo vsled pomanjkanja najpotrebnejših pridelkov ne bo stradalo. Ukrepanji bi bilo tudi potrebno, da ne bodo kmetje, ki bodo prisiljeni prodati živino radi pomanjkanja krme, na milost in nemilost izročeni brezsrčnim prekupcem in spekulantom.

Položaj je resen, pomoč je nujna, zato se ponovno obračamo na g. prefekta, da se zavzame za svojo pokrajino na odločujočih mestih.

Kaj se godi po svetu?

V Berlinu se te dni vrši letošnja medparlamentarna konferenca. Te ga posvetovanja se udeležujejo zastopniki skoro vseh državnih zborov. V glavnem mestu Nemčije se je zbralo okrog 500 parlamentarcev iz raznih dežel. Namen teh sestankov je z osebnimi medsebojnimi stiki med političnimi zastopniki raznih držav izgladiti razna nasprotstva, skleniti nove prijateljske zveze in na ta način pripravljati pot mednarodnim sporazumom in svetovnemu miru. Tudi kakšno praktično vprašanje mednarodnega značaja pride pri teh konferencah neobvezno v pretres. Tako bo ta »svetovni parlament«, kakor bi lahko imenovali skupno zborovanje zastopnikov tolikih evropskih in ameriških držav, razpravljal o razorožitvi, o kolonijah, o manjšinskem vprašanju i. t. d.

Spor v jugoslovanski delegaciji.

V Berlinu je poslala svoje zastopnike tudi Jugoslavija. Zastopniki jugoslovanskega državnega zbora so bili izvoljeni pred nedavnimi usodnimi dogodki; med njimi so bili tudi zastopniki Hrvatov. Ker se pa Hrvatje s Pribičevićem vred ne udeležujejo sedaj več dela v skupščini in ker so izjavili, da sedanje skupščine ne priznavajo, zato tudi nočejo sodelovati z jugoslovansko delegacijo v Berlinu. Nasprotno! Poslali so na načelstvo medparlamentarne konference brezozjavko, v kateri ugotavljajo, da beograjska skupščina nima pravice zastopati Hrvatske in hrvatskega ljudstva. Pozdravljamo, pravi brezozjavka ob koncu, zastopnike civiliziranih narodov, ki se udeležujejo konference v Berlinu in upamo, da bo konferenca zavzela svoje stališče napram nezasišnemu nasilju, ki ga je doživel parlamentarizem z zločinom dne 20. junija v jugoslovanski skupščini.

Razun s to brezozjavko skušajo Hrvatje poudariti svoje separatistično stališče tudi na ta način, da hočejo poslati v Berlin dva poslanca ne kot zastopnika jugoslovanske skupščine, temveč kot zastopnika Hrvatov. Kot taka naj bi se ta dva odposlanca udeleževala sej medparlamentarne konference ter naj bi pojasnila v Berlinu trenutni položaj v Jugoslaviji, zlasti pa še položaj Hrvatov.

Odločna zavrnitev.

Z ozirom na to postopanje Hrvatov je min. pred. dr. Korošec po poročilu tržaškega »Piccola« podal sledečo izjavo:

»Izjave dr. Mačeka glede na boj Hrvatov proti Beogradu dokazujejo, da so voditelji hrvatskih kmetov in samostojnih demokratov zavrgli sodbo jugoslovanskega javnega mnenja in hočejo vprašanje predložiti mednarodnemu svetu. Gre za poskus, ki ogroža avtoriteto države in ki zato ne more ostati brez posledic. Hrvatska delegacija, ki je odpotovala v Berlinu, bo morala odgovarjati za vsako besedo in za vsako dejanje. Naj se ne domišljajo, da se jim ne bo treba zagovarjati pred sodiščem za izjave, ki jih bodo podali.«

Še ena zavrnitev.

Tudi poslanec Pribičevićeve Sam. demokratske stranke Popović se ne strinja z nastopom Hrvatov. Po njegovem mnenju se ne smejo notranje jugoslovanske zadeve prednašati pred mednarodno razsodišče.

Trezna sodba.

Vodja jugoslovanske delegacije na konferenci v Berlinu je znani načelnik srbske zemljoradniške stranke I. Jovanović. Ta politik, ki je priznam zlasti v zunanje-političnih vprašanjih, se je izjavil napram berlinskim časnikarjem o položaju v Jugoslaviji takole:

»V zadnjem času se je o razmerah v naši državi pisalo z veliko skrbjo. Nekateri so šli celo tako daleč, da so pisali o razpadu Jugoslavije, o delitvi državnega ozemlja. Žalostni in nezaželjeni dogodki v našem parlamentu so dali temu povod.

To vse pa je nekoliko preveč pesimistično. Noben narod se ni zedinil brez težkoč. Ali niso italijanski patrioti po zedinjenju pisali: »Imamo Italijo, sedaj moramo ustvariti Italijane.« Srbi, Hrvati in Slovenci so za zedinjenje delovali polno stoletje. Živeli so vsak drugače pod tremi do štirimi političnimi režimi in v ločenih državah. Ko so se faktično zedinili, so opazili isto, kakor nekdanj tudi Nemci, en dan po združitvi: politične težkoče. Slične težave so nastale tudi pri nas in bodo ostale toliko časa, dokler ne bo izvedena popolna duševna edinstvo.

V naši državi je izvršeno edinstvo jezika. Vera ne igra nobene vloge za nesoglasja, vsakemu je dano na prosto, da veruje, kakor hoče. Pri težkočah se ne sme pozabiti tudi na one, ki so nastale po vojni in katere imajo tudi druge velike in male države: nezadostna kontrola uprave, bolezen parlamen-

tarizma, povojne finančne težkoče, gospodarske krize agrikulturne države z malimi posestniki, zunanji vplivi našega neposrednega sosedstva. Mnogo vpliva na naše notranje konsolidiranje splošna gospodarska in finančna neurejenost razmer v Evropi. Toda vse te težkoče niso take narave, da bi poleg posledic, ki so odstranile Hrvate iz skupščine, težko vplivale na državo in njeno organizacijo.

Dosedanji način notranje državne ureditve in ravno tako dosedanji način uprave ni bil dober in se mora spremeniti. Spremenitev se ima izvršiti potom revizije ustave. Revizija ustave pa zahteva popreje nove volitve, čimprej, tembolje. V tem oziru bomo morali priti do sporazuma, dasi je na potu veliko ovir. Z eno besedo: Naše težkoče so notranje narave, ki so posledica ustvaritve skupne države. Vse to je nekaj, kar ni prav nič čudnega v procesu duševne unifikacije naroda, ki je že od nekdanj živel v treh do štirih različnih državah in pod različnimi političnimi oblastmi.«

Navedli smo zgornje glasove o položaju v Jugoslaviji, ker stoji jugoslovansko vprašanje še vedno v ospredju zanimanja. Obstajajo še vedno ostra nasprotstva, toda vsa znamenja kažejo, da se bodo rešila mirnim potom. Ljubezen do skupne, samostojne države bo premagala vse težkoče.

Okno v svet.

Ogrska ognjišče nemira v Evropi.

Ob priliki praznovanja sv. štefanških slavnosti je poslanec ogrskega parlamenta Urmanczu poudarjal v svojem govoru, da ne bodo Ogrinikoli pripustili drugim narodom niti za ped širok kos ogrske zemlje. »Mi ne tajimo«, nadaljuje, »mi smo v središču Evrope ognjišče nemira. Ne tajimo, da povzročamo nevarnost za izbruh vojne. Dajte nam naše stare meje nazaj, ker je to v interesu evropskega miru!«

Skanderbeg III.

Skanderbeg je bil oni slavni junak, ki je s svojimi Albanci tako krepko odbijal Turke od svoje skalnate domovine, da je bil sultan Mohamed II prisiljen skleniti z njim leta 1461. mir in mu pustiti Albanijo. V spomin na onega slavnega albanskega junaka si bo novi kralj, sedanji predsednik Ahmed beg Zogu, nadel ime Skanderbeg III.

Princ Viljem Wied in Albanija.

Angleški listi prinašajo novico, da namerava princ Viljem Wied, ki je bil pred vojno knez v Albaniji, vložiti protest proti proglatvi Ahmed Zoguja za albanskega kralja. V slučaju, da njegov protest ne obvelja hoče pa pripraviti protirevolucijo na škodo sedanjega albanskega predsednika, ki bi jo z denarjem podpirali protitalijanski krogi.

Poincaré osemindesetletnik.

Francoski ministrski predsednik je 20. avgusta dopolnil osemindesetletno leto. V svoji vili Champagnay je skromno v krogu svojih domačih praznoval svoje slanje.

Med Italijo in Finsko

je bila 21. t. m. sklenjena pravna pogodba, po kateri se za vse spore med obema državama uvede poravnano postopanje.

DNEVNE VESTI.

Iz duhovniške službe.

Č. g. France Rupnik, kurat v Ubeljskem, ki je opravljal tudi Razdrto, je imenovan za kurata v Novakih pri Cerknem.

Dež.

Prepozno, mnogo prepozno sicer, končno pa vendar enkrat se nas je usmilo nebo in nam poslalo blaž godejnega dežja. V noči od torka na sredo od 21. do 22. t. m. je v presledkih padal vso noč in še v predpopoldanskih urah dež, včasih je bila celo zelo močna ploha. Nebo je bilo zelo grozeče, bliski so švigali in grom je udarjal, vendar se nas je Bog usmilil in nam dal samo potrebne dežja. Tu v Gorici je sicer ob pričetku nevihte padlo nekaj zrn toče, ki je pa takoj prenehala in zato tudi ni napravila posebne škode. Tudi drugod v naši deželi ni bilo, kolikor smo mogli doznati, toče, pač pa je dober dež, kakor nam je rekel mož z Vipavskega, razmočil presušeno zemljo. Dež sicer še ni bil zadosten in upamo, da bo kmalu zopet deževalo, vendar je bil neprecenljive vrednosti za naše poljedelstvo. Preprečil je, da ne bo povsem uničena vinska letina in tudi za jesenske pridelke je prišel zelo prav. Grozna suša je, tako smemo upati, ustavljena. Razhlajeno ozračje nam nudi prijetnejše življenje in nam pusti, da prostje, brez neprestanega potenja dihamo.

Avtokorijera za Sv. Goro.

Ob priliki blagoslovitve svetogorske bazilike, ki se bo vršila v nedeljo dne 26. t. m. bo Ribijeva avtokorijera vozila v soboto in nedeljo s Travnika v Gorici ne samo do Solkana, kakor ponavadi, nego do Prevalj, da olajša romarjem pot k svetogorski slavnosti.

Avstrija in manjšinsko vprašanje.

Uradno glasilo madjarske družbe za zunanjo politiko piše: »Ni pravilno, ako v manjšinskem vprašanju samo tožimo; treba je tudi priznati, kar je priznanja vredno. Popolno hvalo zasluži uvidevna in pametna politika Avstrije na polju manjšinskega pouka. Te dni je v avstrijski drž. šolski zalogi izšla prva ogrska šolska knjiga za ogrske šole v Burgenlandu. Avstrijsko naučno ministrstvo je s tem abecednikom pričelo izdajanje ogrskih šolskih knjig za šole ogrske manjšine. V tej šolski knjigi ni nobene vrste, ki bi skušala odtužiti otroka njegovemu materinemu jeziku. Majhni madjarski

otroci se iz sestavkov madjarskih pisateljev uče spoznavati svoje ljudstvo. V knjigi za prvi razred se uče ogrsko pesem: »Lepa moja domovina, — ali te bom še kdaj videl? — Koder hodim in kjer stojim, — te vedno vidim.« Otroci, ki se učijo iz te knjige, se ne bodo madjarstvu nikdar izneverili.« To velja za Madjare v Burgenlandu. Ali bi ko roški Slovenci enako pisali, ne vem.

Ljubljana in posojilo.

Ljubljanski magistrat je najel v Angliji posojilo v znesku 65.000 šterlin, to je približno 6 milijonov naših lir.

Strašen krvav zločin v Gorici. Trije mrtvi.

V noči od torka na sredo so se odigrali v Gorici v Gosposki ulici krvavi dogodki, ki so razburili vse mesto. Kaj je gnalo zločinca, Lojzeta Breganta, doma iz Podgore, da je izvršil grozna dejanja, je še ne pojasnjeno.

Prva Bregantova žrtev.

V torek ob 11. uri zvečer je potrkal na vežna vrata hiše št. 18 v Gosposki ulici. Bregant, ki je hišnični odgovoril, ko ga je vprašala, kdo je, da je od kvesture in ima nalogo napraviti preiskavo pri Viktorju Kogeuju, osemnajstletnem uradniku iz Idrije.

Hišnica je peljala Breganta v stanovanje gospe Uršičeve v 2. nadstropje, pri kateri je stanoval Viktor Kogej. Gospa Uršič, misleč, da je došlec res uradna oseba, mu je pokazala malo Kogeevo sobico, ki je bila še razsvetljena, znamenje, da je Viktor še bedel. Po preteku 10 minut se je neznanec odstranil, šel nazaj po stopnicah in skozi vežna vrata, ki mu jih je hišnica odprla, na ulico. Ni še preteklo pol ure, ko je spet nekdo odpiral vežo, a sedaj s ključem. Odklenil je in za seboj zopet zaklenil vrata in pustil ključ v ključavnici.

Kmalu so sosedje zaslišali obupne glasove iz Kogeeve sobe. Gospodinja Uršič je bila prepričana, da se je Kogeuju zmešalo in ni šla gledat v njegovo sobo nego stekla buditi druge stanovalce svojega stanovanja in nato je na oknu klicala na pomoč. Žive duše ni bilo na cesti razen na vogalu je bilo še videti alpinskega marešala, ki je šel domu. Na ponovno klicanje na pomoč je marešal takoj prihitel, po-

Komunistična mlad. internacionala.

20. avgusta se je v Moskvi otvoril peti kongres komunistične mladinske internacionale. Tega shoda se je udeležilo čez 400 odposlancev iz vseh držav sveta. Samo sovjetska delegacija šteje 35 članov. Buharin je v moskovskem gledišču pozdravil odposlance v imenu šeste komunistične internacionale. Po njegovem pozdravu so udeleženci kongresa zapeli komunistično internacionalo.

Trgovinska bilanca za letošnji julij.

V mesecu juliju se je zvozilo v Italijo za 1,735,303.651 lir blaga; izvozilo pa za 1 milijardo 1,709.218 lir. Uvoz se je zvišal za 211.1 milijonov lir, izvoz pa znižal za 144,2 milijona v primeru z mesecem julijem lanskega leta.

prosil gospo Perisutti s hiše 13, naj mu vrže ključ od veže, da prime zločinca, misleč da gre za navadno tatvino. Bregant je bil tačas v veži dotične hiše. Oborožen s samokresom je Ventin odprl vrata, stopil v vežo in jih za seboj zaklenil puštvši pa ključ v ključavnici.

Po kratkem boju med Ventinom pa Bregantom, je Ventin podlegel, ustreljen v glavo. Bregant je tedaj odprl hišna vrata in jo odkuril po Korenjskem trgu. Brigadir Zorzi, ki se je tačas nahajal s karabinerji pri Kogeuju, je slišal strele, zato je takoj stopil na ulico in videl Breganta, ki je tekel proti vodnjaku na Kornu. Na njegovo povelje naj se bežeči človek ustavi, je odgovoril Bregant s strelji, ki pa niso nikogar zadeli. Tedaj se je orožniški brigadir poslužil svojega orožja in streljal ter zadeli Breganta v levi kolk. Nenadoma se pa pri zločincu nekaj zabliska in se zasliši grozen pok. Vnela se mu je želatina, ki jo je nosil s seboj, eksplozirala mu odnesla ves kolk in mu odparala trebuh. Ko so Breganta prinesli v bolnico je še izjavil, da se je podal h Kogeuju z namenom, da bi ga okradel. Po dveh urah groznega trpljenja je zločinec umrl.

Iz poteka krvavih dogodkov je jasno, da je morilec iz Podgore nameraval uničiti le življenje mlade mu Kogeuju in da je Teo Ventin le slučajno postal žrtev Bregantove zločinske roke.

Mladi Viktor Kogej, ki je bil star komaj osemnajst let je pred enim mesecem prišel iz Idrije v Gorico in dobil v kratkem času službo uradnika na žagi na Rojcah, ki je last bivšega orožniškega marešala Fraschinija. Kogej je bil svoj čas zelo živahen delavec v komunistični stranki v Idriji, a se je pozneje popolnoma ločil od nje.

Teo Ventin, druga žrtev Bregantova, uradnik pri užitnini, je bil svojčas D'Annunzijevega legionar na Reki in je sedaj igral vidno vlogo v goriškem fašizmu in pri raznih združenjih. Zato so mu goriška fašistsovska in druge organizacije pripravile slovesen pogreb, ki se je vršil v četrtek 23. t. m.

Lojze Bregant, doma iz Podgore, ki je služil vojake v Libiji, odkoder se je pred kratkim vrnil, je bil na glasu kot pretepač in zelo vročekrven. Pa tudi nosil se je čudno. Podgorci pravijo, da po »libijsko«. Vrljal je za samosvojega čudaka.

Darovi.

Za »Sirotišče«. Ostanek od proste bira. Doberdob 50 lir.

C. Doyle — Milan:

Plešočki možički.

(Detektivska dogodba.)

Nadzornik Martin in jaz sva poslušala z največjim zanimanjem jasno in dovršeno razlaganje mojeg prijatelja, ki je pričalo, s kakšno spretnostjo in duhovitostjo je odstranjeval s poti vse težkoče tega zamotanega slučaja.

»Kaj ste storili na to?« je vprašal nadzornik.

»Na gotovi podlagi sem slutil, da mora biti ta Abe Slaney Amerikaneec, ker je »Abe« ameriška okrajšava in ker se je z nekim pisalom iz Amerike pričela celo zgodba. Imel sem mnogo vzrokov, da sem domneval, da mora tičati za tem kako skrivnostno dejanje. Cikanje gospe na njeno preteklost in njeno izogibanje, da bi svojemu možu zaupala skrivnost, je močno sililo k temu. Brzojavil sem zategadelj mojemu prijatelju newjorške policije Wilsonu Hargreave, kateremu sem že večkrat v marsičem pomagal, in ga povprašal, če mu je ime Abe Slaney znano. Tu imam

njegov odgovor: 'Je ena najnevarnejših oseb v Chicagu'. Isti večer, malo prej ko sem prejel to naznani, sem tudi dobil od gospoda Cubitta pismo, v katerem mi je poslal zadnje poročilo. S pomočjo mojih dotlej dognanih znanosti sem ga zamogel takole razbrati:

elsie . re . are to meet thy go . Z dostavitvijo dveh »p« in enega »d« na koncu, sem dobil stavek: elsie prepare to meet thy god (Elsie, pripravi se, da stopiš pred tvojega Boga). S tem odkritjem sem sklepal, da je prešel zlikovec od prigo varjanj k pretnjam, in kolikor sem poznal chicaške zločince, so sledila njihovim besedam takoj tudi dejanja. Hitel sem tedaj, kakor hitro sem mogel, z mojim prijateljem in tovarišem drjem Watsonom v Norfolk, kamor sem pa, žalibog, prepozno dospel in se je bila nesreča že zgodila.«

»Človek si mora šteti v čast, da zamore obravnavati skupno z vami kak slučaj.« je rekel nadzornik gannjen. »Vendar mi morate oprostiti, če sem tako prost in vam rečem, da ste vi le sam sebi odgovoren, medtem ko se moram jaz zagovarjati pred mojimi predstojniki. Če je ta

Abe Slaney v Elrigu resnično morilec in če ubeži medtem ko jaz tu brezposelno sedim, bom imel veliko neprijetnosti.«

»Radi tega se vam ni treba vznemirjati. Njiti skušal ne bo uiti.«

»Odkod to veste?«

»Z begom bi se vendar izkazal krivega.«

»Tedaj ga zgrabimo v njegovem stanovanju.«

»Vsak trenutek mora biti tu.«

»Toda čemu naj bi semkaj prišel?«

»Ker sem mu pisal in ga za to prosil.«

»To ni preveč verjetno, gospod Holmes! Čemu naj bi prišel na vašo prošnjo? Ali bi se mu ne zdela ta prošnja vse prej sumljiva ter ga še bolj pripravila za beg?«

»Lahko mi zaupate, da sem tudi pismo temu primerno sestavil,« je odvrnil Holmes. »Sicer pa, če se ne motim, prihaja ravno tam po poti.«

Po vrtni poti je stopal proti hišnim vratom nek mož. Bil je velik, postaven orjak, obraz mu je bil od solnca ožgan. Nosil je sivo, letno obleko in slamnik; brado je imel razkuštrano in črno, krepek, zakrivljen nos, v roki pa je vrtel lah-

ko palčico. Prihajal je ko da bi bil hišni gospodar in pozvonil glasno in samozavestno.

»Mislim, gospoda moja,« je rekel Holmes zelo mirno, »najbolje bi bilo, če se postavimo za vrata. Če imamo s takim pobom opravka, moramo biti skrajno previdni. Morali boste rabiti lisice za na roke, gospod Martin; jezični posel prepustita meni.«

Čakali smo tiho eno minuto — eno tistih minut, katere ne bom zabil nikdar. Nato so se vrata odprla in vstopil je naš možakar. Kot bi trenil, mu je nastavil Holmes samokres na prsa, jaz in Martin pa sva mu vklenila roke. To se je zgodilo tako nenadoma in brzo, da je bil v naši popolni oblasti še preden se je zavedel svojega položaja. Bučil je v nas s svojimi plamtečimi, črnimi očmi, nato pa bušil v trpek smeh.

»No, gospoda moja, tokrat ste me vsekakor presenetili. Zdi se mi, da sem prišel na napačen naslov. Sledil sem povabilu gospe Cubitove. Upam, da ni s to nakano v neki zvezi, ne, ne verujem, da bi sodelovala pri tem, da bi me vjeli v past.« (Dalje.)

GOSPODARSTVO.

Goriški trg kmečkih pridelkov v zadnjem tednu.

Hrušk prihaja na trg komaj 15 do 20 q dnevno. Še vedno so najvažnejše vrtolanjke, ki pa gredo h koncu. Cena lepim hruškam (vrtolanjkam) je bila 1.10 do 1.60.

Jabolka prihaja na trg toliko kot hrušk. Cena jim je od —.60 do 1.20 L za kg.

Breskev domačih je zelo malo, cena jim je 1.60 do 2.20 L za kg. Uvoženih breskev iz notranjosti je mnogo in so zelo lepe in izbrane, cena do 4.— L za kg.

Češpelj pride na trg dnevno že okoli 15 do 20 q, ki pa so zelo klawerne. Vled suše so zelo drobne, tržejo jih pa še zelene, tako da jih odpovedujejo stari inozemski odjemalci. Cena jim je bila —.70 do 1.— L za kg.

Smokev drugega reda je že precej (okoli 200 kg dnevno). Pri začetku pred tednom so bile dražje, danes jih plačujejo po —.80 do 2.— L za kg, kot je pač blago.

Grozdja prihaja na trg okoli 30 q dnevno. Cena mu je padla na 1.80 do 2.50 L za kg. Prevladujeta bela in rdeča žlahntina (Gutedel, Chasseles = šasla).

Zelenjava: Kumarice so po —.50 Lit, koče po 1.20 do 1.70 (gredo večinoma v Trst), fižol v stročju po 3.— špinača po 1.30 Lit za kg.

Krompir je po —.40 do —.45 L za kg.

Nauki suše.

Letos je vsled suše uničen skoraj celotni pridelek koruze. Srečen tisti, ki je sejati tudi pšenico. Ima vsaj nekaj moke za kruh. Kdor je sejati le koruzo, ne bo imel ničesar.

Kaj pa naj napravimo drugo leto? Ali bo tudi drugo leto suša?

Na drugo vprašanje ni mogoče dati odgovora, a mogoče, pravimo mogoče, bo tudi drugo leto suša. Zato pa mora naš kmetovalec ubrati srednjo pot, ki je sledeča:

Kdor ima navado sejati le koruzo in nič pšenice, naj poseje vsaj polovico njiv s pšenico, drugo polovico naj pusti za koruzo. Kdor pa že itak seje precej pšenice in malo koruze, naj še poveča ploskev pod pšenico, ki uteče skoraj vedno suši.

Po pšenici lahko sejemo v večjem delu dežele še činkvantin, ki v ugodnih letih lahko da precejšen pridelek zrnja. Seveda mora biti pšenica kolikor mogoče zgodnja. Sejati bi morali vrsto »Ardito« in to kolikor mogoče vsi. Je to najzgodnejša vrsta, a če je malo njiv pod to vrsto, jo vrbci mnogo pozobljejo. Činkvantin po »Ardito« pride do popolne dozoritve.

Kjer pa ne bi prišel činkvantin do popolne dozoritve, tam lahko sejemo ajdo.

Če torej sejemo zgodnjo pšenico, si lahko zagotovimo po celi deželi dva pridelka v letu, ki vedno več prineseta, kot edini pridelek — koruzo. Če pa nastopi suša, bo sicer drugi pridelek (činkvantin ali ajda) lahko popolnoma uničen, ostane nam prvi pridelek — pšenica. Koruzo pa suša lahko popolnoma uniči, kar je pokazalo ravno letošnje leto.

Zato kmetovalci, sejte več pšenice, in to zgodnjo vrsto. Kmalu bo nastopil čas za setev. Na vsaki način mora priti pšenično seme v zemljo vsaj do konca oktobra, pozneje sejano lahko sicer tudi uspe, a ni gotovo.

Pri odločitvi, ali naj sejemo pšenico ali ne, mora biti merodajno tudi dejstvo, da je že danes mnogo kmečkih družin, ki kupujejo hrano in jo bodo morali kupovati vse do prihodnjeljetnega pridelka. Za naše gospodarstvo pa ni vseeno, ali bomo imeli ta pridelek koncem junija ali šele v oktobru 1. 1929.

Padec cene živini

pričakujemo širom cele Evrope. Iz Francije, Nemčije, Poljske in celo iz Finske prihajajo vesti, da je bil vsled neugodnega vremena pridelek krme zelo majhen, vsled česar bodo morali živinorejci odprodati obilo živine. Dosedaj pa je cena živini najbolj padla v naši državi.

Jugoslovska pšenica

letošnje letine je izredne kakovosti. Njena teža presega v srednjem 80 kg za 100 l zrnja, kar je zelo mnogo, če upoštevamo, da je srednja teža pšenice komaj 75 kg. Teža pšenica da več in boljše moko, kot lažja.

Tržne cene

dne 23. avgusta 1928.

Česnik kg L. 0.60—0.80; sveže zelje L. 1.40—1.60; korenje L. 1.20 do 1.40; kumare L. 0.60—0.80; čebula L. 0.60—0.80; rdeča pesa L. 1.60 do 1.80; fižol navaden L. 1.80; fižol koks L. 2.80; salata L. 2—2.20; indi-

vija L. 2.20—2.40; jajčniki L. 1.40 do 1.60; krompir L. 0.50—0.60; paradižniki L. 0.60—1.10; redič zelen L. 2.20—4.40; špinača L. 1.60—1.80; fižol stročnik L. 3.20—3.60; vrzote L. 1.20—1.40; bučice L. 1.40—1.60; neoluščen fižol L. 3.20—3.80; sveže fige L. 1—1.80; limoni kos L. 40 do 70; jabolka kg L. 1—1.80; hruške L. 1.20—2; breskve L. 2—5.60; slive L. 1—1.40; češplje L. 1—1.20; namizno grozdje L. 2.40—3.20; sveže maslo L. 14; presno maslo L. 18; mleko liter L. 1—1.10; skuta L. 4; jajca kos L. 0.55—0.60.

Valuta.

Dne 23. avgusta si dobil:

za 100 franc. frankov	74.50 do 74.80	Lir
za 100 belg. frankov	263.50 do 267.50	"
za 100 švic. frankov	366.75 do 368.75	"
za 100 češ.-slov. kron	56.50 do 56.80	"
za 100 dinarjev	33.47 do 33.77	"
za 100 nemških mark	452.25 do 458.25	"
za 1 šterling	92.57 do 92.77	"
za 1 dolar	19.03 do 19.09	"
Novci po 20 frankov	72.50 do 74.50	"
za 100 avst. šilingov	266.75 do 272.75	"

Benečijske obveznice

dne 23. avgusta 1928: 75.75.

Kaj je novega na deželi?**Kanalski Vrh.**

V nedeljo 26. t. m. bo pri nas blagoslovljena na novo vzpostavljena podružna cerkev. Sv. obrede bo izvršil naš rojak msgr. Berlot. Slovesnost obeta biti zelo lepa, ker se vsi nanjo z veseljem pripravljamo. Tudi za primerno okrašenje bomo poskrbeli. Pridite, sosede! Tudi turistom nudi pot na naš Vrh prav lep užitek.

Sedlo.

V četrtek dne 16. t. m. na naš zaobljubljeni praznik sv. Roka je po dolgi in mučni boleznini in večkrat previden s svetimi zakramenti mirno v Gospodu zaspal g. Jožef Lazar, posestnik, zadnji župan in občinski načelnik občin Sedlo-Breginj. Zdravil se je tudi v sanatoriju usmiljenih bratov v Gorici, a vse ni nič pomagalo. Pokojnik je bil mehkega, dobrega srca in vsakemu je radevolje ustregel. V izpolnjenju verskih dolžnosti je tudi kot župan dajal lep zgled, kajti ob nedeljah in praznikih se je redno vdeleževal dopoldanske in popoldanske službe božje. Njegov svečani pogreb, ki se je vršil v peštek, je pokazal spoštovanje do rajnkega, kajti na njegovi zadnji poti k Šy. Križu na prenovljeno pokopališče ga je spremljala skoraj vsa vas in veliko sorodnikov in prijateljev iz bližnjih in oddaljenih krajev. Cerkvni zbor mu je zapel žalostinki pred rojstno hišo in na pokopališču. Počiva naj v miru in domači zemlji in večna luč naj mu sveti! Težko zadeti družini pa izrekamo iskreno sožalje.

Breginj.

V naši občini vlada nenavadno razburjenje. Pred časom smo s precejšnjimi stroški dali napraviti načrte za obč. elektrarno. Podvzeli smo tudi vse potrebne korake, da se nam naprava dovoli in smo položili potrebni znesek za komisijonelni ogled. Sedaj smo pa zvedeli, da nam je bilo naše upanje, po zašlugi našega obč. komisarja, pokopano. Visoki gospod menijo, da bi nam bila lastna elektrarna najbrž v škodo in nas hoče osrečiti z elekt. napeljavo iz oddaljenega Podmelca. K tej napeljavi naj bi prispevali s težkimi tisočaki in naj bi bili še v rokih neznanih podjetnikov. Naše razburjenje je zato umevno. Če pa še povemo, da imamo pri nas pripravno vodno moč, potrebne droge v lastnih gozdovih in pripravljen tudi kapital, potem bo naše ogorčenje še bolj razumljivo. Seveda, če povemo, da bi napeljava iz Podmelca šla mimo Gorjupove

hiše v Borjani, bo marsikomumarsikaj jasno. In ako še dodamo, da nas je hotel naš komisar oblagodariti že večkrat za novotarijami. Kateri bi nas gospodarsko težko zadela, bo vsak uvidel skrb in vestnost, s katerima upravlja našo občino. Tudi iz sosednega Kobarida se o g. komisarju Volpiniju ne čujejo nobene pohvalne besede. Pa še o priliki kaj.

Šturije.

Kakor se sliši in bere od povsod o suši in brezdelju, tako je tudi pri nas. Ljudje ne vedo, kako se bodo preživel, posebno naši kmetiči. Med temi je opaziti 3 vrste ljudi. Eni pravijo, da je najboljša vse pustiti in iti v Ameriko; tam se cedi med in mleko. Drugi pravijo, da je najboljša nič misliti, kaj bo jutri, ampak veselo živeti, piti in plesati; teh je bilo videti v sosedni Ajdovščini na vel. šmaren na javnem plesu precej. Seveda gre ta stvar tako, da trgovec in gostilničar rabita kredo, dokler se jima zdi varno, otroci takih družin imajo pa barvo, kakor bi kredo jedli. Tretji pa pravijo, da se bo ta suša preselila iz polj, njiv in vinogradov v žepe in iz žepov v želodec, zato se je treba pripraviti na to z resnim in pametnim življenjem, kajti še najbolj varno je pod domačim krovom. Saj pravi naš star pregovor: »Boljši je svoj domek, kakor ameriški lonc.« In ti imajo prav, saj naši krovi so prestali že marsikaj vihar in vročino, bodo tudi sedanje težke dni.

Vedrijan.

Tudi pri nas, kakor v vseh Brdih, ji nemila suša pobrala vse pridelke. Trta, ki je letos tako lepo kazala, moli sedaj proti nebu svoje skoraj ogoljene veje kakor bi prosila potrebnega dežja. Slaba letina je tudi vzrok, da naši najkrepkejši pa najboljši mladeniči zapuščajjo svojo borno grudo in se izseljujejo daleč preko morja.

Log pod Mangartom.

»Oj zvoni, zvoni, misijonski zvon, daj dušam blagor sv. misijon« — S to pesmijo smo začeli 4. avgusta ponovitev sv. misijona. Skozi šest dni smo poslušali mnogo lepega kršč. nauka; o da bi obrodil obilo sadu! Težko nam je bilo, ko smo se v petek ob zaključku poslavljali od ljubih gg. misijonarjev. Nekaj izvanrednega, česar naša ušesa niso vajena poslušati, je bilo med vsem sv. misijonom; ljubko petje našega priljubljenega solista g. J. Bratuža ob lepem spremljevanju na nanovo

popravljenih orglah. Želeli bi, da bi večkrat kaj sličnega slišali v naši zagorski vasi. — Suša pri nas ni tako občutno pritisnila kot drugod po deželi, vendar pa jo tudi mi občutimo. — Velika vročina po mestih je privabila izvanredno mnogo letoviščarjev v našo vas. Prihodnjič še kaj.

S Krasa.

Od povsod za dežele — beri že tali oni list — se slišijo samo slabe novice. Suša žge neusmiljeno dalje. Res smo imeli pred dnevi nekaj dežja, ki pa ni skoro nič ohladilo, le ozračje se je nekoliko ohladilo, da ni več tiste strašne sopenare. Letošnji pridelki so, če izvzamemo tisto malo žita, popolnoma uničeni. Posledice suše se že izrazito kažejo na trtah, ki so nam toliko obetale, a sedaj propadajo čimdalje bolj; tako se suši še ta naš up. Če bo kaj ajde in repe še, potem pa — kar bo, bo. Živina nima nikake paše, zato jo skoro vsi krmijo doma. Vsled tega bo spomladi cena sena zelo visoka, cena živine bo padla pa pod ničlo, kar bo porazno uplivalo na naše že itak zrahljano gospodarstvo. Prašiče hranimo, da še nikoli tako: lipovo, črešnjevo, brestovo perje in drugo, vse je dobro, kar le more uboga žival žreti. In še tega kmalu ne bo. — Suša in ogenj kaj složno delujeta. Tu pa tam po polju in gozdu zablesti požar in ognjeni jeziki lete po bliskovo po veliki, vsled suše nekošeni travi. Da se omeji to neprestano požiganje, naj še malo bolj pazi na ogenj in naj se zabrani otrokom nositi vžigalice s seboj, ker ravno otroci zanetijo dosti požarov. — Ljudje so zelo pobiti in žalostni. Kamor se pride, se sliši pogovor o suši in tarnanje: Kaj bo, kaj bo? Proč z malodušjem? Da, ako zre človek neizbežni usodi nasproti, potem včasih klone. Obidejo ga misli, ki se jih oklene s poslednjim upom in krvavečim srcem — izseljevanje. Odhajajo, pa ne vedo, če bodo še kdaj gledali ljube domače kraje. Oh, kako težka je ločitev, kako malo je upanja, kako varljiva je sreča tujine. Ostanimo in potrpijmo raje doma, ohranimo dom sebi in svoicem!

Listnica uredništva.

A. M., Lokve: Na Vaše osebno vprašanje Vam odgovarjamo: Če nima nihče vknjižene pravice glede one poti, jo lahko zaprete ali pa na kak način označite, da je prehod od Vas prostovoljno dovoljen. — Glede električnega gnojenja bomo priobčili pojasnilo v listu. Pozdravljeni!

Št. 8291, Ledine: Prisrčna hvala za pismo. Prodimo, da nam sporočite: Kdaj je bila prošnja odbita? Ali ste vložili rekurz? Bog živil!

Zahvala.

ZAVAROVALNICA L' UNION
TER g. A. Ravnik-u v GORICI,
VIA BARZELLINI N° 2, za takojšnjo cenjeno in izplačano odškodnino mojega pogorelega splotja s premičnino.

ANDREJ UDOVIC
Jelšane 83.

Pozor! Razprodaja! Pozor!

Radi izselitve razprodajam vse manufakturne in galanterijske blago po zelo znižani ceni. Cenjeno občinstvo ima sedaj v teh resnih in hudih časih najugodnejšo priliko nabaviti si za mal denar najboljšo še blago. Pridite in prepričali se boste! Pavel Kunstek, Šturje pri Ajdovščini.

Hiša na prodaj, pripravna za vsako obrt, z vinogradom; lepa lega. Naslov pove uprava »Gor. Straže«.

V najem oddam takoj stanova-
nje v bližini državnega kolodvora.
V hiši je električna razsvetljava in
voda. Naslov pove uprava »Gori-
ške Straže«.

OKULISTIČNI AMBULATORIJ Dott. Gilberto Delneri

zdravnik kirurg
sprejema od 11½ do 12½ dop.
in od 3 do 4 pop.
Corso Verdi 28, Gorica.

Neprekosljiv
gramofon,
ki je prenosljiv.

The New **DECCA**
WOKULAT
Gorizia - Corso
Tel. 347

Vipavsko vino. Kmetijsko dru-
štvo v Vipavi ima veliko zalogo iz-
vrstnega domačega, namiznega in
desertnega vina. Kupci se vabijo.

KURJA OČESA

(KALI)

izginejo brezpo-
gojno z uporabo
mazila

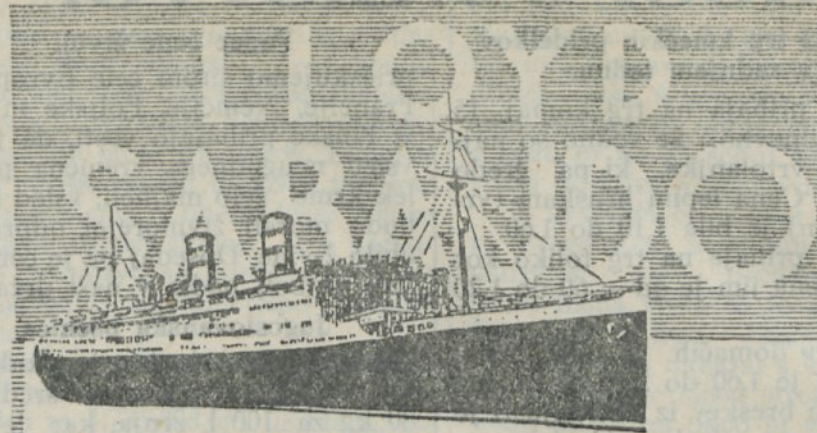
iz založbe lekarne
SPONZA, Trst, Via Tor S. Piero N. 10
Varujte se pred ponaredbami.
V vseh lekarnah po znižani ceni L. 3.

Dott. Gius. Comel

specialist za bolezni v
ušesih, nosu in grlu,
bivši operator na univ. klinikah prof.
Neumann-a in Hajek-a na Dunaju in
asistent prof. Brunetti v oddelku za
nosne in ušesne bolezni v mestni bol-
nišnici v Benetkah.
Sprejema od 9-11 predp. in od 3-4 pop.
Gorica, Via Garibaldi 11 (prej Teatro)

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica CORSO VERDI 32 - - (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga čiščnega platna iz znane tovarne Regenschert & Reymann, vseh-
vrstno blago za poročence kakor tudi velike izbire moškega in ženskega obnove.
Blago solidno! Cene zmerno!

Nagla vožnja v Amerike in v Avstralijo
z novimi velikimi brzoparniki.

Prihodnje vožnje iz Genove:

„Conte Grande“ - „Conte Biancamano“
Iz Genove v New Jork v 9. dneh.

„Conte Rosso“ - „Conte Verde“

„Principessa Maria“ - „Principessa Giovanna“
Iz Genove v Buenos Ayres v 13½ dneh.

„Principe di Udine“ - „Maria Cristina“
Iz Genove v Avstralijo v 37. dneh.

Vsi parniki so preskrbljeni z brzovom „Marconi“ — električno raz-
svetlavo — izvrstno kuhinjo in največjim komfortom.
Tretji razred ima udobne kabine z 2, 4 in 6 posteljami dostojno oprem-
ljenimi, prostorne jedilne dvorane — dvorane za kadilce — dvorane za
dame — mostove za sprehajanje — kopelji — kino.

Pojasnila daje zastopnik LLOYD SABAUDO
F. ROSICH, GORICA, Via Contavalle št. 4 Telefon št. 3-74

PODPIRAJTE „GORIŠKO STRAŽO“.

Po znižanih cenah (AL RIBASSO)

UDINE — Via Savorgnana 5 — UDINE

Med tem ko naznanjamo velik prihod zimskega blaga, opozarjamo
cenjene odjemalce, da vse ostalo poletno blago likvidiramo po

polovični ceni.

Plaćujemo še vedno voznino po železnici Gorica - Videm in nazaj
vsem onim, ki nakupijo čez 200 lir blaga.

Obrobljeni robci	L. 0.40	Panama za moške srajce m. a	2.70	Črn saten finejši 125 cm.	4.90
Škotski robci	0.50	Zefir za moške srajce	2.95	Ženske sp. hlače „Trikot“	5.—
Prtiči za čaj	0.60	Jajčasta koža	2.95	Pobeljeno blago za prte 150 cm	5.50
Robci z robom „ažur“	0.80	Obposteljne preproge „Reclam“	2.95	Platno „Scuola“ 150 cm	5.90
Obrobljeni prtiči	0.90	Naramnice dvojno elastične	2.95	Žamet za lovce poseben tip	7.50
Otroški povoji meter a	0.90	Dvornitnik poševen	3.20	Svileno platno rožasto za haljem	5.90
Moške nogavice „fantazija“	1.25	Ženske svilene nogavice	3.50	Vezene srajce ali hlače	7.50
Plenice na pol platnené	1.25	Na pol svila za ženske halje	3.90	Servis za 6 oseb	15.—
„Spugna“	1.40	Platno „Scuola“ 80 cm.	3.50	Servis za 6 oseb, posebne vrste	19.50
„Oxford“ za srajce	1.80	Podsuknjica „trikot“ za gospe	3.50	Rjuhe z robom „Ajour“	19.50
Domače nogavice	1.80	Moške maje poletne	3.90	Posteljno pregr. „trikot“ težje	22.—
Domače platno	1.95	Perkal „Re dei bleu“	3.80	Posteljni kovtri	29.—
„platno „Madonna“	2.25	Domače platno 150 cm.	4.90	Servis za 12 oseb	35.—
Brisače „Crep“ težje	1.95	Žamet za lovce	4.90	Volnena pregrinjala	35.—
		Saten barvan za kovtre 110 cm	4.50	Žimnica	39.—

Se sprejemajo naročila tudi po pošti.

N. B.! Blago, s katerim bi ne bil odjemalec zadovoljen, se sprejme nazaj.

CENE STALNE

Postrežba v slovenskem in nemškem jeziku.

Poseben popust razprodajalcem

VIDEM - Via Savorgnana 5 - VIDEM